

lægge Mærke til, at ved Siden deraf var Sognepræsten og de, der havde Eiendomme over en vis Størrelse, selvskrevne Medlemmer af Sogneforstanderskabet. Dette Sidste antog den ærede Ordfører havde ikke Meget at betyde; thi de store Eiendomsbesiddere vare ikke mange i Tallet, og der var en hel Del Sogne, som vare helt forskaanede for dem. Der er imidlertid een Ting, som den ærede Ordfører glemte i den Henseende, og det er, at Herredsfogden havde Sæde og Stemmeret i Sogneforstanderskaberne, naar han fandt det rigtig. Det glemte den ærede Ordfører (Ordføreren: Det var ikke praktisk!) Herredsfogden havde dengang Sæde og Stemme i Sogneforstanderskabet, naar han vilde. Der skete altsaa ved Loven af 1855 en meget væsentlig Forandring i denne Henseende, idet baade de større Eiendomsbesiddere og Herredsfogden bleve udelukkede fra Deltagelse og Indflydelse i de daværende Sogneforstanderskaber, uden forsaavidt deres Stemme gav dem Ret dertil, foruden at der gaves almindelig Valgret for alle Bidragydende i Kommunen til den ene Del af Sogneraadet. Naar det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) udtalte, at man ved denne Valglov udelukkede Mogle fra Indflydelse, saa er det ikke Tilfældet; man udelukkede Sagen; men man vil tværtimod ved det foreliggende Forslag, hvis det blev til Lov, udelukke dem, som ifølge deres Tal ere i Mindretallet fra Indflydelse paa Sogneraadets Sammensætning. Man vil derved voldgive Kommunen til et fuldstændigt Flertalsherredomme, og man vil derved udelukke Bispe og navnlig dem, der ere mest interesserede i Kommunens Anliggender. Efter Loven af 1855 vedblev Sognepræsten alligevel at være selvskrevet Medlem af Sogneforstanderskabet, og vedblev at staa i Spidsen for Skole- og Fattigvæsenet. Der skete imidlertid dog senere den Forandring — og det er sket efter 1855 — ved Landkommunalloven af 1867, at ogsaa Sognepræsten blev aldeles udelukket. Det maa nu erkjendes, at det paa mange Steder kunde være et Gode at have Sognepræsten som et Slags Forretningsfører i Sogneraadet; men paa mange Steder var der ogsaa forbundet stor Ulempe dermed, og

jeg anser det for et meget betydningsfuldt Fremskridt, man gjorde, dengang man fritoges for at have Sognepræsten som selvskrevet Medlem af Sogneraadet. Der er saaledes ogsaa i disse 16 Aar sket et i denne Henseende ikke ubetydeligt Fremskridt, og den ærede Forslagsstiller har altsaa ikke Ret i, at der ikke skulde være sket noget Fremskridt i den Tid. Naar den ærede Forslagsstiller endvidere udtalte, at de større Skatteydere, som altid have Mange, der følge dem, og en stor Indflydelse, ville faa en forøget efter Lovforslaget var det ganske vist rigtig, forsaavidt angaar de meget store. Hvor der i en Kommune er en meget stor Eiendomsbesidder eller Fabrikant eller saadan Mand, som dels selv har endel Arbeidere omkring sig, dels har en ikke uvæsentlig Indflydelse paa en Del af Kommunens andre Beboere, saa vil en saadan Mand bestandig have stor Indflydelse, og han vil netop, dersom dette Lovforslag gennemføres, faa sin Indflydelse meget betydelig forøget, idet han i dem, som han paa den Maade har en vis afgjort Indflydelse over, og hvis Valgret herved bliver udvidet, vil faa en større Støtte, end han hidtil har haft. Men den egentlige Gaardmandsklasse, den, som man kan kalde Middelskassen paa Landet, vil derimod tabe meget af sin nuværende Indflydelse. Der kan ogsaa i enkelte Kommuner være en eller anden Person, som kan have Lyft til at sætte sig i Spidsen for en Bevægelse eller paa anden Maade spille en Rolle i Kommunen t. Ex. en begavet Skolelærer, og han kan ogsaa ved den udvidede Valgret, Lovforslaget tilsigter at give, skaffe sig en Indflydelse, som han for Tiden ikke er i Besiddelse af, men om der vil vindes Noget selv for de Smaa, som den ærede Ordfører i saa høie Toner gjør sig til Talsmand for ved den Indflydelse, som der paa den Maade gives dem, det betvivler jeg meget. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) udtalte igaar, at han vedkjendte sig den Grundsætning, at Gaardmandsklassen er særlig skiftet til at høre baade vor kommunale og politiske Forfatning. (Th. Nielsen: Middelskassen.). Jeg tror, han sagde Gaardmandsklassen, men det er nu Et